

هوالحکیم

دانشکده مجازی و قطب علمی آموزش الکترونیکی پیشرفته در علوم پزشکی

معاونت آموزشی دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی شیراز

طرح درس «روش تحقیق کیفی»

جدول شماره ۱: اطلاعات کلی درس

اطلاعات درس		
نام درس: روش تحقیق کیفی	تعداد واحد: ۱ (۱ واحد نظری)	
گروه هدف: دانشجویان دکتری یادگیری الکترونیکی در علوم پزشکی	پیش نیاز درس: ندارد	
گروه آموزشی ارائه دهنده درس: یادگیری الکترونیکی در علوم پزشکی		
اطلاعات استاد مسئول درس		
نام و نام خانوادگی: دکتر زهرا کریمیان	مرتبه علمی: دانشیار	گروه آموزشی: یادگیری الکترونیکی در علوم پزشکی
اطلاعات تماس:		
<ul style="list-style-type: none"> نشانی محل کار: شیراز، خیابان نشاط، مجتمع سالن‌های همایش صدرا و سینا، طبقه دوم، دانشکده مجازی ایمیل: Karimian_z@yahoo.com تلفن محل کار: ۳۲۳۰۰۰۳۷ داخلی ۲۰۲۱ 		

اطلاعات استاد همکار درس		
نام و نام خانوادگی: دکتر ناهید ظریف صنایعی	مرتبه علمی: استاد	گروه آموزشی: یادگیری الکترونیکی در علوم پزشکی
اطلاعات تماس: نشانی محل کار: شیراز، خیابان نشاط، مجتمع سالن‌های همایش صدرا و سینا، طبقه سوم، دانشکده مجازی		
ایمیل: Nzarifसानاee@gmail.com تلفن محل کار: ۳۲۳۰۰۰۳۷ داخلی ۲۲۱۵		
اطلاعات استاد همکار درس		
نام و نام خانوادگی: دکتر مانوش مهربانی	مرتبه علمی: دانشیار	گروه آموزشی: یادگیری الکترونیکی در علوم پزشکی
اطلاعات تماس: نشانی محل کار: شیراز، خیابان نشاط، مجتمع سالن‌های همایش صدرا و سینا، طبقه سوم، دانشکده مجازی		
ایمیل: Mehrabi.manoosh@gmail.com تلفن محل کار: ۳۲۳۰۰۰۳۷ داخلی ۲۲۱۲		
اطلاعات استاد همکار درس		
نام و نام خانوادگی: دکتر منیژه هوشمندجا	مرتبه علمی: استادیار	گروه آموزشی: یادگیری الکترونیکی در علوم پزشکی
اطلاعات تماس: نشانی محل کار: شیراز، خیابان نشاط، مجتمع سالن‌های همایش صدرا و سینا، طبقه سوم، دانشکده مجازی		
ایمیل: hoshmand.66@gmail.com تلفن محل کار: ۳۲۳۰۰۰۳۷ داخلی ۲۲۱۲		
اطلاعات استاد میهمان (مدعو)		
نام و نام خانوادگی: دکتر لیلی مصلی نژاد	مرتبه علمی: استاد	گروه آموزشی: دانشگاه علوم پزشکی جهرم
اطلاعات تماس: نشانی محل کار: جهرم، دانشگاه علوم پزشکی جهرم، مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی		
ایمیل: Saedparsa2012@gmail.com		

معرفی درس

شناخت گستره آموزش علوم پزشکی و یادگیری الکترونیکی با توجه به ماهیت فردی و اجتماعی انسان در نقش یادگیرنده و یاددهنده و عناصر و متغیرهای زمینه‌ای صرفاً به مطالعات و تحقیقات کمی و آزمایشگاهی پدیده‌ها محدود نمی‌شود و برای درک کنش‌ها و واکنش‌ها رفتاری در عرصه آموزش به دیدگاه کیفی و همه‌جانبه‌نگر نیاز است. در تحقیقات کیفی محقق خود جزئی از ابزار تحقیق است و مشاهدات دقیق، تفکر استقرایی، تحلیل چندبعدی، و نگاه کل‌نگر و فرااثبات‌گرایی از ویژگی‌های اصلی محققان این حوزه است. از این رو یکی از مهارت‌های اصلی و مور نیاز دانشجویان تحصیلات تکمیلی به ویژه دکتری کسب دانش و تجربه در تحقیقات کیفی است.

اهداف درس

هدف کلی: کسب دانش و مهارت لازم برای طراحی و اجرای تحقیقات کیفی و ترکیبی مبتنی بر اصول علمی و اخلاقی در حوزه آموزش علوم پزشکی و یادگیری الکترونیکی

اهداف اختصاصی

اهداف شناختی

- ۱) تفاوت‌های بنیادی تحقیقات با فلسفه اثبات‌گرایی و فرااثبات‌گرایی را تحلیل و ارزیابی نماید
- ۲) نقاط قوت و محدودیت‌های تحقیقات کیفی را تحلیل نماید
- ۳) اصول و مفاهیم روش تحقیق نظریه بنیاد Grounded Theory را تحلیل نماید
- ۴) اصول و مفاهیم روش تحقیق پدیدارشناسی Phenomenology را تحلیل نماید
- ۵) اصول و مفاهیم روش تحقیق قوم‌نگاری Ethnography را تحلیل نماید
- ۶) اصول و مفاهیم روش تحقیق مطالعات موردی Case Study را تحلیل نماید
- ۷) اصول و مفاهیم روش تحقیق اقدام پژوهی Action Research را تحلیل نماید
- ۸) اصول و مفاهیم روش تحقیق تاریخی، هرمنیوتیک و نشانه‌شناسی را بیان نماید
- ۹) شیوه‌های گردآوری اطلاعات در تحقیقات کیفی را شرح دهد (مصاحبه، مشاهده، گروه‌های کانونی، دلفی، طوفان ذهنی، NGT و ..)
- ۱۰) Triangulation در تحقیقات کیفی را شرح دهد
- ۱۱) روایی و پایایی روش‌های تحقیق کیفی را شرح دهد
- ۱۲) انواع روش‌های تحلیل محتوای تحقیقات کیفی را شرح دهد
- ۱۳) انواع روش‌های تحقیق آمیخته را با ذکر مثال و کاربرد شرح دهد

اهداف مهارتی

- ۱۴) پروپوزال یک تحقیق کیفی را طراحی و در پژوهش‌یار ثبت نماید

اهداف نگرشی

- ۱۵) اخلاق پژوهشی و رویکرد علمی در انجام تحقیقات را در همه مراحل تحقیق رعایت نماید.
- ۱۶) توانایی و روحیه کار گروهی در مدیریت یک پروژه پژوهشی را داشته باشد

روش ارائه درس

راهبرد آموزشی

این درس به شیوه تدریس گروهی و با رویکرد آموزشی یادگیری ترکیبی Blended Learning ارائه می شود. درس به صورت حضوری ارائه می شود و از ابزارهای تعاملی سامانه مدیریت یادگیری (نوید^۱)، تکالیف و فعالیت های یادگیری، تالار گفتگو، خودآزمون ها و ... و نیز استفاده خواهد شد. کلیه محتواها و منابع آموزشی، خودآزمون ها و تکالیف و .. بر روی سیستم مدیریت یادگیری نوید ارائه می شود.

روش تدریس حضوری

سخنرانی کوتاه استاد، بحث و گفتگو، نقد مقالات و ارائه کنفرانس های کلاسی توسط دانشجویان همراه با بازخورد و نقش هدایتگر^۲ استاد

روش تدریس الکترونیکی

- شیوه های همزمان: در صورت ضرورت
- شیوه های غیر همزمان: به اشتراک گذاری محتواها و منابع، ارائه تکالیف و فعالیت های یادگیری، تالار گفتگو و خودآزمون

منابع آموزشی

روشهای تحقیق کمی و کیفی در علوم تربیتی و روانشناسی جلد ۲، والتر بورگ، جویس گال، مردیت دامین گال، ترجمه احمدرضا نصر، حمیدرضا عریضی، محمود ابوالقاسمی، خسرو باقری، محمدحسین علامت ساز، محمدجعفر پاک سرشت، علیرضا کیامنش، علی دلاور، غلامرضا خوی نژاد، خسرو باقری، محمد خیر، زهره خسروی، منیجه شهنی ییلاق؛ تهران: نشر دانشگاه شهیدبهشتی و سمت، جدیدترین چاپ.

- Creswell JW. Research Design: Quantitative and Qualitative Approaches. 2nd ed. Thousand Oaks, Calif: Sage Publications; Latest Version.
- Research Methods in Education, Louis Cohen, Lawrence Manion, Keith Morrison, Last edition ed, 2017
- Introduction to Research in Education, Donald Ary, Lucy Cheser Jacobs Chris Sorensen, 8 th ed, 2012

نمره	تکالیف و فعالیت های یادگیری
۳	• مجموعه تکالیف و فعالیت های یادگیری
۱۰	• پروپوزال فردی دانشجویی (ارسال برای استاد درس و ثبت در پژوهشیار)

نمره	شیوه ارزشیابی دانشجو	نوع ارزشیابی
۳	• تکالیف و فعالیت های یادگیری (بحث روی مقالات و ...)	ارزشیابی تکوینی
۱۰	• تدوین یک پروپوزال کیفی فردی و ثبت و داوری و تایید در پژوهشیار + ارائه حضوری	
۷	• آزمون پایان ترم (تستی و تشریحی)	ارزشیابی پایانی
۲۰		جمع کل

¹ Sumsnavid.vums.ac.ir

² Tutor

برنامه زمان بندی ارائه درس تحقیقات کیفی

دانشجویان ورودی ۱۴۰۲

گروه هدف: دانشجویان دکتری یادگیری الکترونیکی در علوم پزشکی

زمان ارائه درس: ۱-۱۴۰۳

روش ارائه	مکان	استاد	عناوین	ساعت	تاریخ	روز	
حضور	دانشکده مجازی	دکتر زهرا کریمیان و همکاران	• معارفه و معرفی درس + مرور مختصر بر محتوای دوره	۹:۰۰ - ۱۰:۱۵	۱۴۰۳/۷/۱	یکشنبه	۱
حضور	دانشکده مجازی	دکتر زهرا کریمیان	تفاوت های بنیادی و فلسفی تحقیقات با رویکرد اثبات گرایی و فرا اثبات گرایی	۹:۱۵ - ۱۰:۳۰	۱۴۰۳/۷/۸	یکشنبه	۳
حضور	دانشکده مجازی	دکتر زهرا کریمیان	مرور اجمالی بر اصول و روش های تحقیق کیفی	۹:۱۵ - ۱۰:۳۰	۱۴۰۳/۷/۸	یکشنبه	۳
حضور	دانشکده مجازی	دکتر زهرا کریمیان	شیوه گردآوری اطلاعات در تحقیقات کیفی (مصاحبه، مشاهده، گروه کانونی، دلفی، NGT، ..)	۹:۱۵ - ۱۰:۳۰	۱۴۰۳/۷/۱۵	یکشنبه	۴
آنلاین	دانشکده مجازی	دکتر منیژه هوشمندجا	اصول و مفاهیم روش تحقیق پدیدارشناسی Phenomenology	۹:۱۵ - ۱۰:۳۰	۱۴۰۳/۷/۲۲	یکشنبه	۵
حضور	دانشکده مجازی	دکتر زهرا کریمیان	اصول و مفاهیم روش تحقیق نظریه بنیاد Grounded Theory	۹:۱۵ - ۱۰:۳۰	۱۴۰۳/۷/۲۹	یکشنبه	۶
حضور	دانشکده مجازی	دکتر زهرا کریمیان	اصول و مفاهیم روش تحقیق اقدام پژوهی Action Research	۹:۱۵ - ۱۰:۳۰	۱۴۰۳/۸/۶	یکشنبه	۷
حضور	دانشکده مجازی	دکتر مانوش مهرایی	اصول و مفاهیم روش تحقیق مبتنی بر طراحی DBR	۹:۱۵ - ۱۰:۳۰	۱۴۰۳/۸/۱۳	یکشنبه	۹
حضور	دانشکده مجازی	دکتر ناهید ظریف صناعی	اصول و مفاهیم روش تحقیق قوم نگاری Ethnography	۹:۱۵ - ۱۰:۳۰	۱۴۰۳/۸/۲۰	یکشنبه	۱۰
حضور	دانشکده مجازی	دکتر زهرا کریمیان	آشنایی اجمالی با روش تحقیق هرمنیوتیک، نشانه شناسی، و روش تاریخی	۹:۱۵ - ۱۰:۳۰	۱۴۰۳/۸/۲۷	یکشنبه	۱۱
حضور	دانشکده مجازی	دکتر منیژه هوشمندجا	شیوه های تحلیل محتوا در تحقیقات کیفی + معرفی اجمالی نرم افزارهای تحلیل محتوا	۹:۱۵ - ۱۰:۳۰	۱۴۰۳/۹/۴	یکشنبه	۱۲
حضور	دانشکده مجازی	دکتر زهرا کریمیان + دکتر مصلی نژاد	شیوه های نمونه گیری در تحقیقات کیفی	۹:۱۵ - ۱۰:۳۰	۱۴۰۳/۹/۱۱	یکشنبه	۱۳
آنلاین	دانشکده مجازی	دکتر زهرا کریمیان + دکتر مصلی نژاد	شیوه های تعیین روایی و پایایی در تحقیقات کیفی	۹:۱۵ - ۱۰:۳۰	۱۴۰۳/۹/۱۸	یکشنبه	۱۴
حضور	دانشکده مجازی	دکتر زهرا کریمیان	سه سو سازی و انواع مدل های تحقیق آمیخته	۹:۱۵ - ۱۰:۳۰	۱۴۰۳/۹/۲۵	یکشنبه	۱۵
حضور	دانشکده مجازی	دکتر زهرا کریمیان + خانم جمال نیا/ خانم فتاحی	طرح و بحث مقالات کیفی (گراند تئوری، پدیدارشناسی)	۹:۱۵ - ۱۰:۳۰	۱۴۰۳/۱۰/۲	یکشنبه	۱۶
حضور	دانشکده مجازی	دکتر زهرا کریمیان + خانم قوامی/ جمع بندی	مروری بر مقالات کیفی (اقدام پژوهی/ DBR، قوم نگاری)	۹:۱۵ - ۱۰:۳۰	۱۴۰۳/۱۰/۹	یکشنبه	۱۷

نگارش و ارائه پروپوزال کیفی در یک روز مشخص با هماهنگی با استاد درس و کارشناس گروه

بازه آزمون امتحانات

دانشجویان عزیز لطفا مطالب را از قبل مطالعه و برای هر جلسه یک مقاله مرتبط و به روز از مجلات معتبر را جستجو و خلاصه آن را به عنوان مثالی برای موضوع در کلاس بحث نماییم

- تجربه زیسته در زمینه کار با هوش مصنوعی
- تجربه زیسته کار با شبیه سازها
- تجربه آمایش سرزمینی
- در حوزه اخلاق در فضای مجازی

